

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 6. januar 2012.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 6. januara 2012.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU DA SE DODIJELE BRANILAC DRAGOMIRU
MILOŠEVIĆU**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu da se dodijeli branilac svjedoku generalu Dragomiru Miloševiću" koji je optuženi podnio 23. novembra 2011. (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim donosi odluku po njemu.

I. Istorijat postupka i argumentacija

1. Optuženi traži od Vijeća da naloži Sekretarijatu da dodijeli branioca generalu Dragomiru Miloševiću (dalje u tekstu: Milošević) kojeg je on zainteresovan da pozove kao svjedoka tokom izvođenja dokaza odbrane.¹ Optuženi napominje da je Milošević voljan da svjedoči, ali da traži pravnu pomoć branioca koji bi "štitio njegova prava tokom pripremnog razgovora i svjedočenja".² Optuženi nadalje tvrdi da je Sekretarijat odbio njegov zahtjev da se Miloševiću dodijeli branilac, na osnovu toga što se branilac ne može dodijeliti dok Milošević nije upisan na spisak svjedoka na osnovu pravila 65ter (dalje u tekstu: Spisak svjedoka) koji optuženi tek treba da podnese.³ Optuženi tvrdi da ta odluka usporava pripremu njegove odbrane, s obzirom na to da on mora da se sastane i razgovara s potencijalnim svjedocima prije nego odluči da li ih doda na svoj Spisak svjedoka.⁴ Prepiska priložena Zahtjevu pokazuje da Miloševića već zastupa branilac *pro bono* i da predloženi razgovor nije moguć ako Međunarodni sud ili optuženi ne pokriju troškove putovanja branioca do mjesta gdje je Milošević zatvoren.⁵

2. Dana 7. decembra 2011. godine, Sekretarijat je podnio "Podnesak Sekretarijata na osnovu pravila 33(B) po Zahtjevu optuženog da se Dragomiru Miloševiću dodijeli branilac" (dalje u tekstu: Odgovor). Sekretar tvrdi da treba odbiti zahtjev zbog toga što optuženi nema *locus standi* za zahtjev da se trećem licu dodijeli branilac.⁶ Pored toga, sekretar napominje da optuženi nije naveo pravni osnov prema kojem bi se Milošević mogao dodijeliti branilac ili u kom bi svojstvu Milošević "imao pravo na dodjelu

¹ Zahtjev, par. 1-2.

² Zahtjev, par. 2, Dodatak A.

³ Zahtjev, par. 3, Dodatak A.

⁴ Zahtjev, par. 4.

⁵ Zahtjev, Dodatak A.

⁶ Odgovor, par. 4.

branioca u svrhu sastanka s pravnim saradnikom optuženog".⁷ Sekretar takođe tvrdi da ni Pravilnik o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) ni Statut Međunarodnog suda, ne daju trajno pravo na pravno zastupanje za osuđeno lice nakon konačnog zaključenja žalbenog postupka, uz iznimku posebnih naknadnih postupaka pred Međunarodnim sudom.⁸ Osim toga, sekretar napominje, na osnovu Statuta Međunarodnog suda, Pravilnika i Uputstva za dodjelu branioca po službenoj dužnosti (dalje u tekstu: Uputstvo) da svjedoci, a još manje mogući svjedoci, sami po sebi nemaju pravo na pravnu pomoć branioca kojeg plaća Međunarodni sud.⁹ Sekretar nadalje objašnjava da on nema ovlašćenje da svjedoku dodijeli branioca po službenoj dužnosti plaćenog iz društvenih fondova, osim ako je svjedok osumnjičen ili optužen, ili ako je neko vijeće naložilo da mu se dodijeli branilac.¹⁰ Uz to, ukoliko se svjedok nalazi na spisku svjedoka i prebačen je na Međunarodni sud na osnovu pravila 90*bis* Pravilnika, takođe ima pravo da mu se dodijeli branilac na račun Međunarodnog suda na osnovu člana 5(iii) Uputstva kao svjedoku lišenom slobode, ukoliko i dalje zadovoljava kriterijume slabog imovnog stanja.¹¹

3. Sekretar takođe pobija argument optuženog da njegova odluka usporava pripremu odbrane s obzirom na to da optuženi ima mogućnost da koristi alternativna sredstva komunikacije s Miloševićem kako bi odredio da li ga se može pozvati kao svjedoka odbrane.¹²

Mjerodavno pravo

4. Pravilo 45 Pravilnika navodi da "[k]ad god to zahtijevaju interesi pravde, osumnjičenima i optuženima koji nemaju sredstava da plate branioca, dodijeliće se branilac po službenoj dužnosti. Dodjela branioca po službenoj dužnosti obavlja se u skladu s postupkom ustanovljenim u Uputstvu koje donosi sekretar, a odobravaju stalne sudije."

⁷ Odgovor, par. 6.

⁸ Odgovor, par. 8.

⁹ Odgovor, par. 9-10.

¹⁰ Odgovor, par. 10.

¹¹ Odgovor, par. 12.

¹² Odgovor, par. 13-14.

5. Svrha Uputstva je da se utvrdi sistem dodjele branioca po službenoj dužnosti na Međunarodnom sudu, kako bi se obezbjedila pravna pomoć osumnjičenim i optuženim licima slabog imovnog stanja.¹³ Prema članu 5 Uputstva, pravo na pomoć branioca imaju:

- (i) osumnjičeni kojeg tužilac namjerava ispitivati u sklopu istražnog postupka;
- (ii) optuženi kojem je lično uručena optužnica; i
- (iii) svaka osoba pritvorena po ovlaštenju Međunarodnog suda, uključujući i osobe pritvorene u skladu s pravilom 90*bis*.¹⁴

6. Član 6(A) Uputstva navodi da "osumnjičeni i optuženi koji nemaju sredstava da sami plate naknadu braniocu imaju pravo da im se dodijeli branilac po službenoj dužnosti kojeg plaća Međunarodni sud."

III. Diskusija

7. Odluku o tome da li nekom osumnjičenom ili optuženom treba dodijeliti branioca po službenoj dužnosti treba donijeti sekretar na osnovu Pravilnika i Uputstva. Na osnovu pravila 7(A) Uputstva " osumnjičeni odnosno optuženi koji želi da mu se dodijeli branilac po službenoj dužnosti podnosi zahtjev sekretaru Međunarodnog suda". Taj zahtjev podnosi ili upućuje Sekretarijatu "sam osumnjičeni, odnosno optuženi ili osoba koju je ovlastio da to učini u njegovo ime."¹⁵ Vijeće nema nikakvu informaciju o tome da je Dragomir Milošević zaista i podnio Sekretarijatu službeni zahtjev za dodjelu branioca po dužnosti. Prepiska priložena uz Zahtjev samo pokazuje da je Ured za pravnu pomoć i pitanja pritvora (dalje u tekstu: OLAD) odbio da plati putne troškove Miloševićevom zastupniku *pro bono*.¹⁶ Uz to, ništa ne sugerše da je optuženom dozvoljeno da to zatraži u ime Miloševića, niti je optuženi naveo pravni osnov po kojem je mogao da zatraži dodjelu branioca, u ovom slučaju, potencijalnom svjedoku.

¹³ Uputstvo, član 1.

¹⁴ Pravilo 90*bis*(A) navodi da "[s]vaka osoba lišena slobode čije je lično prisustvo u svojstvu svjedoka zatražio Sud privremeno će biti prebačena u pritvorsku jedinicu Suda, pod uslovom da bude vraćena u roku koji odredi Sud."

¹⁵ Uputstvo, član 7(A).

¹⁶ Zahtjev, Dodatak A.

8. U svakom slučaju, bez obzira na to da li optuženi ima osnova da zatraži dodjelu branioca Miloševiću, Vijeće napominje da u načelu ni Pravilnik, ni Uputstvo ne daju osuđenom ili pritvorenom licu, kao što je Milošević, pravo na permanentno pravno zastupanje nakon okončanja žalbenog postupka. Ograničen je broj postupaka u kojima osuđenik poslije žalbene faze može da zatraži pravno zastupanje, kao što je pomoć u podnošenju zahtjeva da se revidira konačna presuda. Međutim, čak i u toj situaciji, za dodjeljivanje branioca po službenoj dužnosti kojeg plaća Međunarodni sud potrebno je da Žalbeno vijeće odobri reviziju ili da ocijeni da je "to potrebno kako bi se osigurala pravičnost postupka".¹⁷

9. Nadalje, kako je sekretar istakao, mogući svjedok nema automatski pravo na branioca, s obzirom na to da Statut Međunarodnog suda, Pravilnik i Uputstvo ne predviđaju to pravo, osim u slučaju da je taj potencijalni svjedok osumnjičen ili optužen u nekom postupku koji traje pred Međunarodnim sudom.¹⁸

10. Iako potencijalni svjedoci nemaju sami po sebi pravo na branioca, član 5(iii) Uputstva predviđa da svaka osoba pritvorena po ovlaštenju Međunarodnog suda, uključujući i osobe pritvorene u skladu s pravilom 90*bis* Pravilnika, ima pravo na pomoć branioca. To uključuje i osobe koje se nalaze u sjedištu Međunarodnog suda radi svjedočenja i pritvorene su u tu svrhu pod nadležnošću Međunarodnog suda. U skladu s tim, ako i kada Milošević bude trebao da svjedoči pred Međunarodnim sudom, njegovo dovođenje i pritvaranje bi ga, kao pritvoreno lice, učinilo podložnim pravilu 90*bis*(A) Pravilnika. U tim okolnostima, ako je slabog imovnog stanja, imao bi pravo na pomoć branioca kojeg plaća Međunarodni sud. Vijeće može takođe dodijeliti branioca svjedoku kako bi obranilo prava svjedoka u vezi sa davanjem izjave koja bi ga mogla inkriminisati

¹⁷ *Tužilac protiv Museme*, predmet br. ICTR-96-13-R, Odluka po zahtjevu za dodjeljivanje branioca po službenoj dužnosti, 27. februar 2009., str. 2; *Tužilac protiv Barayagwize*, predmet br. ICTR-99-52A-R, Odluka po Zahtjevu Jean-Boscoa Barayagwize od 6. marta 2008., 11. april 2008., str. 3; *Tužilac protiv Ngezera*, predmet br. ICTR-99-52-R, Odluka po Zahtjevu Hassana Ngezera da dobije pomoć branioca, 28. februar 2008., str. 2; *Tužilac protiv Nindabahizija*, predmet br. ICTR-01-71-R, Odluka po Zahtjevu Emmanuela Nindabahizija da mu se dodijeli branilac po službenoj dužnosti i po molbi tužilaštva da se Zahtjev stavi pod pečat, 24. februar 2008., str. 2; *Tužilac protiv Niyitegeke*, predmet br. ICTR-96-14-R, Odluka po Trećem zahtjevu za reviziju, par. 11-12.

¹⁸ V. član 21(4)(b) i (d) Statuta Međunarodnog suda; pravilo 42 Pravilnika i član 5 Uputstva.

na osnovu pravila 90(E) Pravilnika.¹⁹

11. Međutim, u ovom slučaju, Zahtjev upućuje na razgovor pravnog savjetnika optuženog sa Miloševićem na mjestu na kom ovaj izdržava kaznu, van Međunarodnog suda, kako bi se odredilo da li bi on bio podesan kao potencijalni svjedok. U skladu s tim, ne postoji odgovarajuće pravo na branioca kojeg plaća Međunarodni sud. Ako Milošević ostane pri tome da se razgovor ne može održati bez prisustva njegovog branioca *pro bono*, optuženom i njegovom timu ostaje mogućnost da dostave Miloševićevom *pro bono* braniocu predložena pitanja, a on zatim može da savjetuje svom klijentu da li može odgovoriti na ta pitanja a da ne ugrozi svoje interese.

IV. Dispozitiv

12. U skladu s tim, Vijeće, na osnovu pravila 54 Pravilnika, ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 6. januara 2012.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

¹⁹ *Tužilac protiv Tolimira*, predmet br. IT-05-88/2-T, Odluka po Zahtjevu tužilaštva za nalog da se svjedoku Zoranu Čarkiću dodijeli branilac po dužnosti, 5. april 2011., str. 1.